

MORNAR

POUČNI I ZABAVNI LIST ZA POMORSKI SVIJET

SUŠAK

1 JUNA 1938

GODINA X.

BROJ 6

ČUVAJMO JUGOSLAVIJU!

SADRŽAJ:

„Mornar“: Sušak Kralju Petru I. Velikom Oslobodiocu. — Sedam pitanja. — Dundo Simo: Gajetunski razgovori. — Barba Šime: Spor oko pogače. — „Mornar“: Jugoslavija u očima svijeta. — Lujo Dorčić: Nasukan na grebenima. — Hrvatsko Primorje. — A. Štrk: Dvije tri o kamarotu. — Odgovori na sedam pitanja. — Mladi i stari.

POJEDINI BROJ DIN 2.50

GODIŠNJA PRETPLATA DIN 30.—

ZA MORNARE DIN 24.—

Širite i pretplaćujte se na

»Mornar«

**DOBRO
I NARAVNO VINO**

Koristi zdravlju

Krijepi tijelo

Jača duševnu snagu

**VELETRGOVINA VINA
BRAĆA MATELJAN
SUŠAK**

IMA SAMO TAKVA VINA

Osnovano 1876

**MIKULIČIĆ i KULAŠ
TRGOVINA MIRODIJA
BOJA i LAKOVA
PARFUMERIJA
SUŠAK**

**„PROSVJETA“
KNJIŽARA I PAPIRNICA
PALAČA PRAŠTEDIONE**

Pisaći pribor za urede
škole i domove

TRGOVINA I PARFUMERIJA

**„IBIS“
S U Š A K**

TRG KRALJA ALEKSANDRA BR. 2
Brzjavi: IBIS — SUŠAK

TVORNICA POKUĆSTVA

I. I. NAGLAS

LJUBLJANA

OSNOVANA 1847.

**Pekarna i Slastičarna
I. O. Tomasini - Sušak**

Strossmayerova ul. 10

Vlastita zgrada.

Proizvadjia svakovrsno pecivo i slatkiše,
preuzima narudžbe za razne svečanosti.

Kap. Antun Babarović
Brodovlasnik i Pomorski agent
SUŠAK

Pošt. pretinac 57. Brzjavi: Babarović
Telefon: Ured 1-78 — Kućni 3-19

Parobrod „IVAN“ 2150 tona nosivosti
Parobrod „Anton“ 2500 tona nosivosti
Parobrod „PRINC PAVLE“ 8200 tona nosivosti

R. I. Vrignanin - Stojanović
SUŠAK

Trgovina šivaćih strojeva,
galanterijske, porcelanske i
staklene robe,
te sokolskih predmeta.

Brzjavi: „Vrignanin“ Sušak.

ANTE KALPIĆ
SUŠAK, Skerličeva ul.

Palača Kontinental

Skladište suhomesnate robe, masti,
salame i konzerviranog mesa.

Zastupstvo tvornica: Ivan Gregurić i
Drug, Križevci i P. J. Klefiš, Jagodina.
Sve prvorazredna roba uz najniže cijene.

Gjуре Šikića Sinovi

Tvorničko skladište papira i pribora za pisanje
Konfekcije papira i papirnatih vrećica

DAVOR I TOMISLAV ŠIKIĆ

Poslovnica i skladište: Ružičeva ulica 15
Račun kod Poštanske štedionice broj 35023
Tekući račun: Prva Hrv. Štedionica fil. Sušak

Transportno, skladišno i otpremničko poduzeće

GUSTAV BRELIĆ

SUŠAK

Pomorska Agentura

Telefon int. 23 - Brzjavi: Breg.

Pošt. pret. 134

Manufakturna i kratka roba
k „Paunu“ - V. Dakić
SUŠAK, Tomislavova ul. br. 4.
RİJEKA, Corso 3.

Veliki izbor. Solidna i brza podvorba.
Umjerene cijene.

I. R. MILOŠ

Trgovina mješovite robe
SUŠAK, Strossmayerova ul.

TRGOVINA DELIKATESA, VINA,
LIKERA I JUŽNOG VOČA

Josip Smerdel - Sušak
Telefon 85.

Obskrbljivanje brodova svim živežnim
namirnicama uz najpovoljnije cijene.

PRŽIONA KAVE
Bezalkoholno piće „BAKOKO“

Trgovina željeza

Milan Fürst - Sušak

Preporuča bogato skladište željeza, lima,
čavala, peći, štednjaka itd.
Solidna podvorba i solidne cijene.

VINKO MIKULIČIĆ

Agenturni i komisionalni posao.
Brašno, Žitarice, Kolonialna roba.

Prva sušačka cvjetarna
IVKA SMOKVINA

SUŠAK, Corso

MESARNA

PETAR BAN - SUŠAK

NOVA TRŽNICA

SHIP - CHANDLER

Koncesionirani obskrbljivač brodova sa
svim živežnim namirnicama i ostalim
potrebštinama iz prvog vrela.

Izlazi jedanput mjesečno

Pojedini broj Din 2.50

Godišnja pretpl. Din 30

Za mornare Dinara 24.—

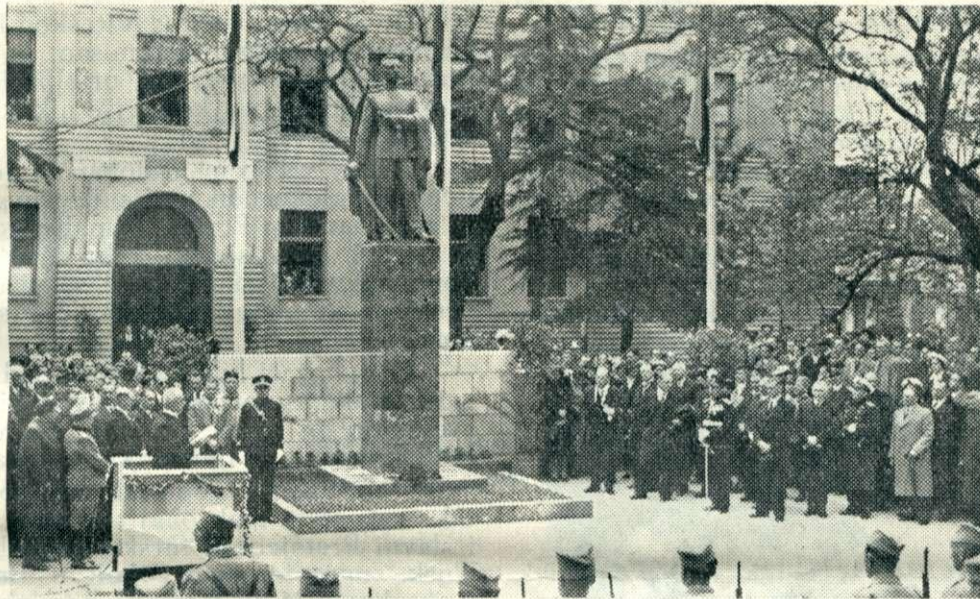
„MORNAR“

POUČNO-ZABAVNI LIST ZA POMORCE

GOD. X. — BROJ 6.

SUŠAK 1. JUNA 1938.

SUŠAK KRALJU PETRU I. VELIKOM OSLOBODIOCU

U nedjelju 8 maja o. god. naš je lijepi Sušak bio u vrlo svečanom raspoloženju. Toga dana otkriven je u središtu grada spomenik legendarnom Vladaru, slavnom unuku velikoga Vožda. Ta lijepa zamisao potekla je od Pododbora Udruženja rezervnih oficira i ratnika i privedena je kraju nastojanjem istog Udruženja i uz pomoć čitavog građanstva.

Uz izašlanika Nj. Vel. Kralja, zapovjednika našeg puka g. pukovnika Popovića i mnogih drugih visokih predstavnika države, banovine i grada, okupilo se preko 10.000 naroda na prostoru oko spomenika, i svi su napeto slušali riječ predsjednika Udruženja rez. oficira i ratnika, g. dra Boža Frančića, koji je u nekoliko pregnantnih poteza prikazao ličnost Velikoga Kralja istaknuvši među ostalim njegovim viteškim djelima i ona, što su naročito u svjetskom ratu pobudila udivljenje svega svijeta i potakla neke najveće pjesničke umove, da u svojim pjesmama iznesu lik toga zaista legendarnog Viteza-Kralja.

I zaista, mada junačka djela Kralja Oslobodioca i pripadaju historiji, ona se sve više priklanjaju carstvu legende, što je i shvatljivo, uzme li se u obzir, da su sva prožeta samim neobičnim i čudesnim doživljajima i podvizima. I nije čudo, da smo svi mi, koji smo tijekom godina primali u sebe jedno po jedno sva ona čudesna djela, u času, kad se sa spomenika digao zastor, osjetili, da pred nama stoji junak jedne džinovske historičke stvarnosti, ali i jedne divne legende, Vitez jedne slavne

Priče, kojoj mi svi dugujemo sve ovo, što imamo: našu slobodu, naš ponos, našu veličinu. I sva ona velika dobra, što nam ih budućnost sprema i koja nam ne će izmaći, budemo li, kako je lijepo kazao pročelnik odbora za podignuće spomenika, kaptan g. Ivan Perović, čuvali »svoju zlatnu slobodu, koja je besprimjernim žrtvama stečena...«

Ona nedjelja osvanula je natmurena, oblaci su nisko visjeli, bilo je trenutaka, kad se držalo, da će se sad na spustiti pljusak na naš grad i pokvariti nam onu lijepu svečanost. Naš je strah bio suviše. Štaviše: nebo, sve onako natmušeno, priredilo nam je dva dirljiva iznenađenja: u trenutku, kad je svečanost započela, oblaci su pustili suncu, da za čas obasja sve ono mnoštvo razdragana naroda. To se ponovilo i u onaj mah, kad se sa spomenika digla zavjesa, i lik Kralja Oslobodioca sino na suncu u svojoj viteškoj opremi kao da nam još jednom ponavlja one svoje historičke riječi:

»Moja je jedina želja kao Kralja Srbije, da vidim cijeli moj narod, Srbe, Hrvate i Slovence oslobođene od njihovih tlačitelja i ujedinjene u jednoj državi.«

Ova prekrasna svečanost svršila se uz burno klicanje Nj. Vel. Kralju Petru II., Domu Karađorđevića i Jugoslaviji.

Spomenik je djelo našeg sugrađanina, mladog umjetnika, g. Vinka Matkovića, koji je i ovom prigodom pokazao svoj neosporno lijep, od Boga mu dan talenat.

Mornar.

Sedam pitanja

1. Koji je najveći most na svijetu?
2. Što je to — brodska splavnica?
3. Ko je otkrio Braziliju?
4. Koliko stanovnika ima Casablanca?
5. Koje zemlje obuhvaća Centralna Amerika?
6. Kako se dijele oblaci obzirom na njihov oblik?
7. Što znači — Norge?

(Odgovore na sedam pitanja naći ćete na str. 8.)

Gajetunski razgovori

Tursko prijateljstvo. — Čiji je južni Pol?

Prekjuče bio je na našem večernjem sastanku i naš kolega kapetan Jure. Upravo se vratio iz Carigrada, pa nam je pričao, kako je tamo bilo, u one dane, kad se Pretsjednik turske vlade Dželal Bajar, uputio s ministrom inostranih djela, Ruždi Arasom, u Beograd, da našem Prvome Ministru uzvrati posjetu.

— Kako je bilo? — započe kapetan Jure. — Ozbiljno, braćo, ali i srdačno. Novine pune naše Jugoslavije i velikih hvala za one, koji našu zem-

sve slavili našeg velikog Viteškog Kralja i njegovu veličanstvenu i sretnu zamisao, da dva, u prošlosti ljuto razdvojena naroda, približi i sjedini u bratskom prijateljstvu, koje više nikakva tuđa politika pomutiti ne će.

— Pa — Turčin je dobar čovjek, a što je najljepše u njemu, on umije da čuva zadanu vjeru, — reče kapetan Pepić i odmah nastavi: — Vi ćete se svi još dobro sjećati, kako nam je bilo, kad smo onuda plovili i zaustavljali se više dana čekajući »ordine« ili povoljan vjetar u Marmari ili u Bosforu.

Te su riječi bile kao iskra, od koje se gotovo u isti mah rasplamsao razgovor, živ, bučan, jer je svak htio da iznese po koju svoju uspomenu iz onih vremena. Naposljetku se oglasi Barba Mate:

— Sve je to lijepo, ali najljepši i najdirljiviji od svega jeste ipak onaj telegram, što ga je veliki i slavni Pretsjednik turske Republike, Kemal Ata Turk, upravio našoj vladi u Beograd u noći 9 oktobra 1934. U Marselju nam pada Kralj Ujedinitelj, Vitez nad Vitezovima. Znamo, kako je pao i od čije plaćeničke ruke. A mi svi potreseni, za prepašteni, izbezumljeni, jer ne vidimo, što će nam donijeti sutrašnji dan. Noć je puna neizvjesnosti, mrka, strašna. I u tom strahovitom času, najtežem, što su ga naša srca ikada prošla, javlja se veliki Kemal, i ogorčen, ražalošćen zbog gubitka svog uzvišenog prijatelja, a i zabrinut za svoje jugoslavenske prijatelje, brzojavlja u Beograd:

— Treba li da mobiliziram?

Koji će Jugoslaven moći to ikada da zaboravi?

Potreseni tom uspomenom mi smo još dugo ostali u razgovoru, koji se je kretao samo oko naših turskih prijatelja, oko njihova velikog Poglavara i prijateljstva, što nas s plemenitim turskim narodom veže.

*

Prvih dana aprila o. god. Pretsjednik je Francuske Republike izdao dekret, koji precizira francuska prava na zemlje oko Južnog Pola. Međutim u one dane cijela je svjetska javnost bila još pod dojmom aneksije Austrije i crnih slutnja na eventualne zapletaje, što ih je taj novi Hitlerov korak mogao da izazove u svijetu. Sada, pošto se ona srednjeevropska bura ponešto slegla, počele su neke novine da se bave i onim francuskim dekretom.

— Dobro, ali kome zapravo pripadaju one leđene zemlje? — upita onako iz neba pa u rebra naš Vicko.

— Mnogima, — odgovori kapetan Jadre. — Pravo na one zemlje imadu, što se do sada zna,

Sa visine od 1000—2000 m putnici se naslađuju gledajući zemaljske stvari, što postaju sve manje i manje...

lju vode, u prvom redu za Nj. Visočanstvo, Kneza Namjesnika Pavla, a onda naročito za g. dra Stojadinovića. I oba ministra i njihova pratnja — svi su oni polazili u Beograd kao na pir, a vraćali su se odanle puni oduševljenja. I — hoćete li vjerovati? Mi smo Jugoslaveni bili u one dane u Carigradu kao kod kuće. Turci, i poznati i nepoznati, susretali su nas kao svoje davne prijatelje, pozivali nas na kavu, raspitivali se o našoj zemlji, a nada

ove zemlje: Engleska, Francuska, Norveška, Američke Sjedinjene Države, Australija, New Zealand i Argentina.

— Pa to je čitava liga naroda, — nasmija se naš Vicko.

— Nije još, ali bit će, kad se sastanu na konferenciju, gdje će se imati da urede sva pitanja što se tiču Antarktide.

— Ja bih samo htio malo da znam, otkuda Norveškoj pravo, da se prti u stvari Južnoga Pola, — opet će Vicko.

— Pa zar nije njezin slavni sin Roald Amundsen god. 1911 prvi izvjesio na Južnom Polu zastavu svoje domovine Norveške?

— Evo, to mi je već bilo nekako izišlo iz glave, — napomenu Vicko, dok kapetan Jadre nastavi:

— Pravo na one otoke, rasijane oko Južnog Pola, prisvajali su sebi narodi, koji su se onamo često zalijetali i trudili, da dopru do Pola ili do njegove blizine. Englezi su u tome prednjačili, pa su i god. 1926 ujedno sa predstavnicima Australije i Nove Zelandije jednim potezom pera protegnuli svoje pravo na sve one otoke. Ostale interesirane zemlje imale su u ono doba prečega posla, pa su preko toga prešle mukom, osim Argentinije, koja

je i tom prilikom utvrdila svoje pravo na Falklandske i još neke druge otoke. Ali već godinu dana zatim Norveška je uzela u posjed Boivetove otoke, otok Petrove zemlje i Zemlju Kralja Haakona VII. God. 1928 Amerika je anektirala zemlje, što ih je otkrio njezin avijatičar i istraživač Byrd, a Francuska zemlju Adeliju, što ju je otkrio njezin junački moreplovac, nedavno nastradali Charcot. Ta zemlja Adelije na zlu je glasu zbog strahovite bure, što na njoj bijesni i što umije katkada da dosegne brzinu od 100 m na sekundu. Inače je i ta zemlja pokrivena vječnim ledom.

— Pa koja im korist od takve zemlje? — opet će naš Vicko.

— Može biti i veća nego što se misli — odgovori kapetan Jadre. — Istraživaoci drže, da se u onim krajevima kriju rude velike vrijednosti i to ne samo mramor, željezo, bakar i nikalj, već i ugalj, petrolej, zlato, radijeva rudača i krololit, tako da nije isključeno, e će one zemlje u najkraće vrijeme zaigrati veliku i vrlo važnu ulogu u svijetu.

— Samo da se i zbog njih ne rasplamsa kakav nov, krvav rat, — natuknu Vicko.

— Čini se da je na svijetu moguća svaka ludost, pa zašto da ne bude i ta, — nasmija se kapetan Pepić.

Dundo Simo.

Spor oko pogače

(Iz prošlosti Martinšćice.)

Svejedno je, znate li ili ne, kako se jednom zvala cesta, što se vijuga uz pećinski predjel, na kome se kao nekakva mala oaza sačuvalo nešto zelenila. Ime je cesti tuđe, a tuđa su bila i gospoda, što su joj ga nadjenula, valjda da se ulaskaju nekome hapzburškom nadvojvodi, čija se bolja polovica zvala Doroteja. To je bilo prije jedne stotine i nekoliko godina, prigodom otvorenja Lazareta u lijepoj uvali Martinšćici.

Uvala zaista lijepa. Nikakvo čudo, što su po gdjejkoji htjeli u nju da smjeste čak i drevnu Tar satiku. Može se reći da joj je priroda bila već u davnini vanredno blaga. Ne samo što joj je s morske strane stvorila divno zaklonište, ona je tu udarila i korito zdravoj pitkoj vodi i — štaviše — u zaleđu joj je podigla gustu šumu, da je štiti od divljih nasrtaja pomahnitale bure.

Trebalo je samo, da se u uvalu useli čovjek, pa

da se sav onaj čarobni kutić, zabijeli od čistih kuća, gospodskih palača i drugih vitkih zdanja.

Ali čitava uvala ne pruža nikakva traga, da je u njoj ikada postojao kakav grad. Pa ni u najdavnije doba, u najtamnijoj vremenskoj noći. Ni grad, ni selo, ni ikakvo naselje.

Na vrhu Solina, strmog brda, što uvalu zatvara sa kostrenske strane, nazire se i danas nekakve ruševine. Narod ih zove »kloštar«. Ima ih, koji na gađaju, da su nekad ondje gore stanovali Benediktinci, ali zato nema nigdje nikakve potvrde. A pravo je čudo, što nije — ukoliko se zna — nijednog samostanca privukla želja, da se u onoj blagoj uvali smiri.

I tako je prolazilo vrijeme. Potok, što se nekoč zvao »Javor«, žuborio je iz godine u godinu svoju vječitu pjesmu, a šuma u zaleđu sve se više rijedila, propadala, dok nije naposljetku gotovo

*Gurmani i poznavaoči
odličnog napitka piju
redovito samo*

RAMIKU KAVU i RAMIKU ČAJ

Velepržiona MARIO MIKULIČIĆ-RABIĆ - Sušak
Uvoz najfinijih vrsti kave i čaja

sasvim nestala i iza sebe ostavila samu tvrdu, sivu goljet. Sad je i bura imala otvorena vrata, a slobodan put imale su i vode, i naročito za jačih kiša provaljivale u uvalu noseći sa sobom mnogo zemlje crvenice. Tada je tek ušao u uvalu i čovjek, ali ne da u njoj gradi domove svoje, već da sadi vinograde. I tako je uvala postala sve življa, osobito o berbi, kad bi nagnula u nju mladost, da po lozama kupi slatki, zlatni plod, koji ju je poticao na pjesmu i veselo klikovanje.

I na dan sv. Martina bivalo je u uvali življe. U ono davno vrijeme, možda i prije punih šest vijekova, dok u uvali nije još bilo nijednog ljudskog krova, našla se pobožna duša, koja je milosrdnom svecu sagradila na pustome žalu kapelu. I tako bi svake godine, na dan 11 novembra svijet silazio u uvalu da se dobrom svecu pomoli i da mu zahvali, što je u podrumima novo vino odlično ponijelo.

I od te skromne crkvice uvala je dobila svoje ime Martinšćica. Kada? To neka Bog zna! Jedno stoji: to joj je ime dao okolišni narod, po onom istom iskonskom jezičnom zakonu, po kome su njegova braća na otoku Cresu okrstili takvim imenom jednu svoju uvalicu od davnine posvećenu sv. Martinu. Razlika je samo u tome, što se oko crkve sv. Martina na Cresu okupilo jedno čitavo selo, dok je ova pod brdom Solinom ostala dugo vremena gotovo sasvim samotna.

Međutim njezino ime nije ostalo nezabilježeno ni u starijim analima. Kapelica se sv. Martina spominje čak već i god. 1445. A ima još nešto. U prvoj polovici šesnaestog vijeka bjesnio je u uvali pravi rat, i to zbog mlina, koji se također spominje u starim listinama. Oko god. 1630 pripadao je taj mlin zakupniku trsatske gospoštije, Franju Knežiću. Jednog dana nahrupi u Martinšćicu kapetan Petra Zrinjskoga, i silom prisvoji sebi Kneževićev mlin. No ne potraja dugo i pred Martinšćicom osvanu pet bojnih lađa sa dvjesto momaka. Tim lađama zapovijedao je čovjek senjskog zapovjednika Herbersteina. U isto vrijeme pritisnuo je sa zapadne strane Martinšćicu i riječki kapetan de la Rovere, sa 300 ljudi. I kapetanu bakarske zirske gospoštije nije ostalo drug, nego da se povuče u Bakar, a mlin da ostavi dotadašnjem gospodaru Knežiću.

Poslije 35 godina, gotovo odmah nakon tragedije u Bečkom Novom mjestu, u tihoj je Martinšćici i opet odjeknuo zveket oružja. Misleći da i mlin u Martinšćici pripada Petru Zrinjskome Herbersteinovi su Nijemci u svom divljem naletu udarili i na nj i prisvojili ga u ime svoga gospodara Herbersteina. Trebalo je dugo, što je mlin došao opet u ruke riječkih davnih Benediktinka, kojima ga je Knežić bio međuto poklonio.

Ali taj mlin ima i jednu svoju, iako ponešto komičnu historiju. U ono isto vrijeme, kad je Zrinjski bacio oko na nj, upravljao je njime mlinar Valić, koji je također ostao zabilježen u analima naše lijepe Martinšćice. Evo kako je do toga došlo:

Postojala je nekakva prastara oporuka, po kojoj je bakarskom kaptolu pripadalo pravo da vrši glavne funkcije u crkvi sv. Martina u uvali. Bakrani su se tim pravom oduvijek i koristili. Osim na dan sv. Martina, dolazili su oni u Martinšćicu i u pro-

sne dane, u procesiji, i tom prilikom čekala ih je u onom historičkom mlinu starim običajima određena i posvećena pogača. Nevolja je htjela, da je ta pogača postala vremenom — kamenom smutnje. Razmimoilaženja između već prije spomenutog mlinara Valića i bakarskih kanonika izbijala su otuda, što se časnoj bakarskoj gospodi ona pogača činila premalena, dok se mlinaru činila iako ne baš prevelika, a ono sasvim »prema propisu«. Jednog dana — bilo je to uoči Uzašašća godine Gospodne 1731 — došlo je i do oštirijih. Pošto su kao običajno bakarski kanonici i toga dne blagoslovili vinograde i mlin, mlinar im iznese dužnu pogaču. Jedan je od časne bakarske gospode uze u ruku, malo je odmjeri, pa zavrtivši glavom reče:

— Ova pogača ne teži ni tri libre, a morala bi najmanje četiri.

Mlinar stao da dokazuje, kako se u starije vrijeme poklanjala još manja pogača, uz čašicu vina — i to više iz dobre volje. A kanonici svi u jedan glas:

— Ili će pogača biti od četiri libre ili ćemo mi sami da krojimo pravdu.

Mlinar iznosi svoje razloge i ne popušta. A ne popuštaju ni kanonici i sada je tek nastalo potezi povuci. Navalili listom na jadnog mlinara, i ljudski ga istukoše. Umiješala se i mlinareva žena, pa izmlatiše i nju. U gužvi neko je od kanonika oteo s mlinareva ognjišta kotao, drugi tavu i sve to poniješe u Bakar kao trofeje. Došlo i do suda, i tu je siromah Valić odnio kraći kraj: morao je da plati novčanu globu od jedne petice i četiri libre voska.

Od prilike neko stotina godina prije Talijan je Tassoni sastavio tragikomični ep »Ugrabljeni sić« (La secchia rapita). Znači da je u ono doba dolazilo i drugod do ovakvih i sličnih herojskokomičnih natezanja. Uostalom takvih herojskosmijskih natezanja ima i danas, često i oko stvari, što možebiti i ne nadilaze vrijednost pogače od četiri libre!

Pet šest godina iza one prve bitke u mlinu, došlo je opet do slične gužve. Mlinar je ovaj put kanonicima spremio pogaču prilično krupniju, ali sada su časna gospoda tražila hljeb od pola »stara«, čemu se je mlinar odlučno usprotivio. I opet je došlo do kreševa, mlinar je i tada ostao kraćih rukava i polomljenih kostiju, dok su kotao i tava ponovo odmarširali u Bakar kao trofeji.

Iz ovoga se vidi da bi naša povjesnica mogla biti također i zbor više manje veselih natezanja...

Barba Šime

TURISTIČKI SAVEZ ZA HRVATSKO PRIMORJE I GORSKI KOTAR

Daje besplatno sve informacije o mjestima: Sušaku, Bakru, Bakarcu, Kraljevici, Crikvenici, Selcu, Novomu, Senju, Sv. Jurju, Jablancu, Karlobađu, Pagu, Rabu, Baški, Aleksandrovu, Krku, Malinskoj, Omišlju, Vrbniku, Delnicama, Fužinama, Skradu, i Lokvama.

Jugoslavija u očima svijeta

Prije tri godine i nekoliko mjeseci, povodom marseljske tragedije neke su engleske novine napisale ovo: »Smrt kralja Aleksandra može da bude katastrofa za Jugoslaviju, ali da Jugoslavije — ne stane, ne bi za svijet bila nikakva katastrofa.«

Gotovo neposredna izjava tadašnjega ministra inostranih djela, g. John Simona, iako je ponekle ublažila mučan dojam onog surovog ispada, gorčinu s naših duša nije ipak mogla da skine, to više, što je u ono vrijeme i drugud u svijetu, pa i u Americi, bilo nemalo ljudi, kojih se mišljenja o našoj državi gotovo sasvim podudarala s mišljenjem onog engleskog lista.

Međutim od onog čemernog trenutka nisu još pravo protekle ni tri godine, i Pretsjednik naše vlade dočekan je u onoj istoj Engleskoj s vanrednim počastima, može se reći upravo — kraljevski. Trebalo bi uzeti u ruke engleske novine onih dana, da se vidi, s kolikim se poštovanjem govorilo o našoj zemlji, o Kralju i narodu našem. Ali ne samo engleska javnost, već i javnost čitavog svijeta promijenila je do temelja svoje do tada nepovoljno mišljenje o nama, tako da ako se danas još čuje koja nelijepa o našoj zemlji, izvor joj je samo u onim krugovima, koji imaju svoje zasebne prljave interese, da nas svijetu prikazuju u što nepovoljnijem svijetlu, i sve u zločinačkoj namjeri, ne bi li izazvali protiv nas kakvu tuđinsku intervenciju, koja bi im omogućila da nešto za sebe ušičare u mutnome.

Ostavimo te pokvarene elemente, i pitajmo se: otkuda ta promjena što se u korist našu ispoljuje u javnom mišljenju čitavog kulturnog svijeta?

Nesumnjivo je tome vanredno mnogo pridonijela tragična ličnost našeg besmrtnog kralja Ujedinitelja. Pridonio je tome i potresni, upravo veličanstveno-dostojanstven mir, kojim je sav narod otpratio svoga ljubljenoga Kralja na vječni počinak kao i ozbiljnost, kojom je poslije tog obavljenog čina sinovskog pijeteta prionuo uza svoj svakodnevni rad sa srcem i dušom okrenut k mladome Kralju.

I ne potraja dugo, i svjetska je javnost počela sve više da skreće svoju pažnju na neke naše probleme, što su se prije tri četiri godine smatrali kao neriješivi, a ono se ubrzo pokazalo, da su u svojoj većini već dijelomično izvedeni. Jedna mudra politika držeći se pravca, što ga je već prije utvrdio naš veliki Ujedinitelj, stubokom je promijenila odnose naše zemlje prema svim našim susjedima, tako da danas u svijetu nema nijednog naroda, koji bi prema nama bio neprijateljski raspoložen, dok prijatelj — hvala budi Bogu — imamo na sve strane. Ta ista mudra politika digla je naše ekonomsko stanje do visine, na kojoj nismo još nikada bili. Na svakom koraku vidi se stalan napredak u privredi, u gradnjama — svuda.

Sve to mogu na svoje oči da gledaju nebrojeni stranci, što se k nama spuštaju svake godine, da na našem tlu provedu neko vrijeme. Zadovoljni redom i blagostanjem, što u našoj zemlji vlada, oni se uzneseni vraćaju domovima svojim i ne smažu riječi, da se nahvale nad svim, što su u nas vidjeli i doživjeli.

Ali ima još jedan i nemalo znatan element, koji nam u svijetu širi lijepo ime Jugoslavije. To su naši čestiti iseljenici.

Evo na priliku, što o našoj Jugoslaviji piše »Jugoslavenski Glasnik« list, što izlazi u onom istom gradu Chicagu:

»Kad se govori o nemiru i neredu u svijetu i kada se vidi kako je u našoj Jugoslaviji, usporedivši to dvoje — reći ćemo: da je mnogo bolje nego kod mnogih drugih. I prema tome kako čitavi narodi padaju u roku nekoliko mjeseci, tek se još više otvara snaga i stabilnost Jugoslavije, inače da nije jaka, odavno bi nju »vuk« preko ramena prebacio i pobjegao s njome u planinu. I nije ni čudo, što nam je Jugoslavija tako jaka i moćna, lijepa i dražesna. Nju nisu stvarali plačkonje i mlakonje separatistički i komunistički, koji među Jugoslovenima u Americi vode borbu protiv Jugoslavije — na papiru i praznim riječima. Ona je jaka zato, što ju je stvarao cijeli jugoslovenski narod, zato što se rodila iz bratskog rada zajedničkog bez obzira ko se i kako krstio, sa tri ili sa pet prstiju ili se klanjao Muhamedu. I ona — naša Jugoslavija — još jača će i snažnija biti, jer je ostavljena u amanet onim Slovincima, Hrvatima i Srbima, koji su gotovi poput Hrista na krstu, koji se za ljudstvo žrtvovao ili poput sviju palih Jugoslovena, za slobodu Jugoslavije — da se i oni za nju, Jugoslaviju, u svako doba žrtvuju. A ovakovih Jugoslovena, vjerujemo, imade više milijuna.«

I u južnoj Americi izlazi jedan »Jugoslavenski glasnik« i to u Santiago de Chile. U broju od 1. decembra pr. godine izišao je članak g. Andra Puljića iz Lime (Peru) »Nacionalna svest«. Taj se članak svršava ovim riječima:

»Jugoslavija je moćna jer ima sinova, koji se nikada ni u kojoj prilici nisu dali zavesti, koji se nikada svojoj majci-Domovini iznevjerili nisu, a njeni novi naraštaji, njeni mladi ždralovići, znače još bolje i više da cene i ljube svoju Domovinu, jer su odgojeni pod slobodnim nebom jugoslovenstva.«

Braćo, danas kao i pre: Na okup za Jugoslaviju! Za našu majku! Za dom velikih Karadorđevića! Neka živi naš mladi Kralj Petar II., nada i spas naše otadžbine!»

Tako naša mila i čestita braća iseljenici u dalekom svijetu, Koliko svijetla u tih nekoliko redaka!

A mračne sile?

Neka i unapred ruju u svom prljavom mraku. Svijetlo je i onako jače od njih. **Mornar.**

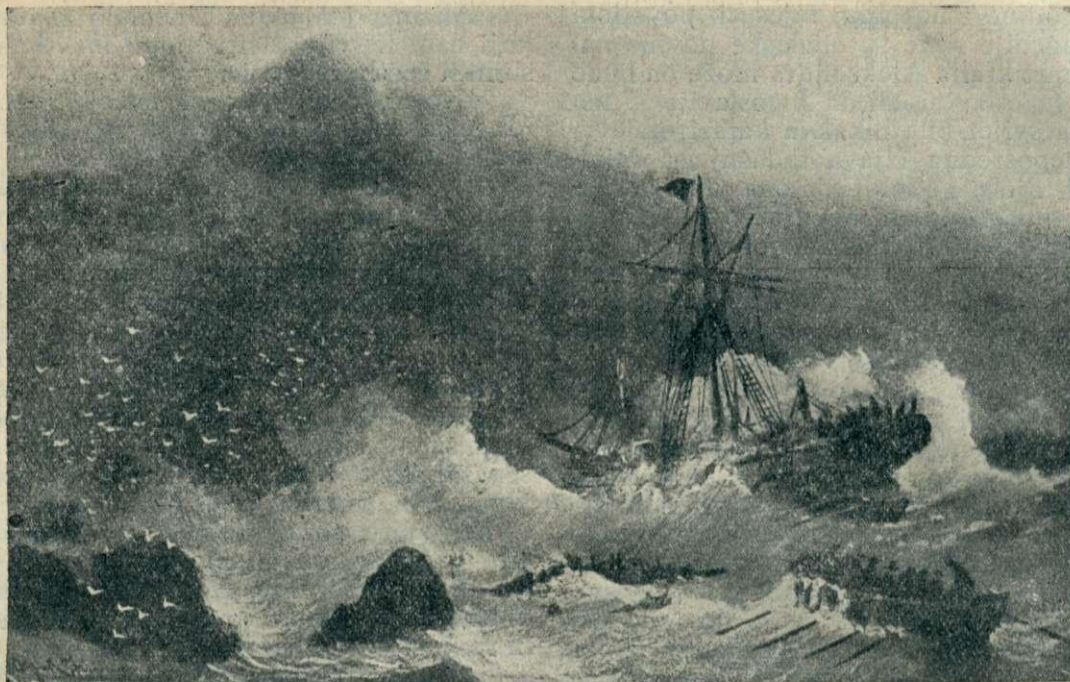
MUDAR SAVJET

Djed unuku, koji se sprema da nastupi svoju prvu službu:

— Budi, sinko, poslušan i pošten. Želiš li pak da napraviš »karijeru«, a ti nastoj, da se slatko i od srca nasmiješ svaki put, kada tvoj gazda izvali pred tobom bilo kakvu šalu, ma i najgluplju...

Nasukan na grebenima

... Nasukan na grebenima

Ima u Carevićevim »Slikama iz pomorskog života« jedno mjesto, gdje se govori o Krkenima. Krkeni su čitav jedan »arhipelag« većih i manjih sika i grebena, što su se prosuli nedaleko rta Bon u Sredozemnom Moru, u tuniškom kanalu. Krkeni! »Strašna je to riječ za mornara uopće, veli spomenuti pisac, a grozna, kad — nisi od njih daleko, kad nema vjetra, da te dalje nosi, kada te more onamo nagoni, kad eto misliš, da nema spasa, kad eto vidiš, da je sve svršeno.« A malo podalje: »Oni su blizu. To je igračka prirode, kad je u bjesnilu... Šum, što se po obzorju širi, stoji ti na srcu kao leden kamen, kao grobni kamen, što pokriva pokojnika... Krkeni! Onamo daleko, daleko kroz tmine rekbi da je mirno, ali i tamo se pjeni i tamo se smrt sakriva. Vjetra nema. Od nikuda daha za čudo, a more, što dolazi sa istoka, nagoni brod malo po malo, ali neprestano put zapada, put Krkena.«

Što sada? Noć je, tišina, sva nada je u onom nekom oblaku, iz koga je malo zatim sijevnulo: jedan, dva tri puta... I pisac nastavlja:

»Sijeva dalje i dalje grmi. Sijeva, kao da se je onaj oblak upalio, grmi, kao da se je nebo prolomilo.

— Vjetar! — kliknuše svi mornari u jedan glas.

Vjetar, oluja: život! Vjetar, koji nas nosi daleko od sika: oluja, koja nam vraća život. U malo vremena mi smo od Krkena daleko: u malo vremena jedva da ih razabiremo. — Krkeni se nisu više vidjeli.«

I bark se »Jared« sretno izvukao.

Međutim bilo je brodova, i još ih ima, koji nisu bili takve sreće. Bilo ih je koji se nisu mogli odhrvati ni struji ni oluji pa su svršili na grebenima, kao i ona lađa, što nam je pokazuje ova slika. Kroz otvorene rupe ušla je u štivu voda, brod se nagnuo na bok i podlijegao, da se više nikada ne pridigne.

A vojska? Kad je zapovjednik uvidio, da brodu nema spasa, naredio je da se spuste čamci, pa što Bog da! Mučan posao, jer se more motajuć se oko grebena pjeni, praši, kovitla, da je strahota. Poslije nadljudskih napora pošlo je napokon posadi za rukom da se ukrca u čamce i da se probije kroz onaj pakao na otvoreno. Ali more je i tu raskopano. Hoće li oni bijedni brodolomci da odole njegovoj raspojasanoj sili?

Lujo Dorčić.

Hrvatsko Primorje

»Vrijeme prolazi«, veli g. Ivo T. Franić u predgovoru svoje zaista interesantne knjige »Hrvatsko Primorje — Meja i Praputnjak«, »a u narodu se gube uspomene na stari patrijarhalni život, koji je stvorio t. zv. »drugu kulturu«. Uspomene još ponekih staraca iznad sedamdesete, ostali su tek ostaci ostataka. I oni će s njima u grob, da utonu u zaborav«.

I pisac se dao na sabiranje gradiva i pošto ga je već prilično sabrao sastavio je knjigu pod gornjim naslovom. Za tom knjigom će slijediti druge, u kojima će biti obrađen Grobnik, pa Kastavština, a onda Vinodol i čitavo Primorje do Karlobaga i Jablanca.

U ovoj knjizi najviše je govora o Meji i Praputnjaku. Iznajprije se govori o zemljišnoj struk-

turi i o privrednim odnosima Hrvatskog Primorja uopće. U tom drugom poglavlju izneseni su brojni podaci o našem moreplovstvu i brodogradnji, o trgovini, pomorskim školama, o ribolovu, turizmu, pa o gospodarstvu, obrađivanju tla. Ima tu i statistike, ali i folklor, što čini knjigu još zanimljivom. Pisac nam iznosi i neke narodne stihove:

»Sama žanje, sama snoplja veze,
Ki bi meni snoplje povezao,
Njegova bi ljuba bila.«

Kud li je to zastranila ona naša stara: »Popuhnul je tihi vjetar...!«

Pošto nam je pisac prikazao položaj i prošlost Praputnjaka i Meje, prelazi na porijeklo stanovništva. Trebalo bi prenijeti čitav taj odsjek da se vidi, koliko je mara i znanja uložio pisac, da u to pitanje, inače nemalo zamršeno, unese što više svijetla. Tu mu pomaže nemalo i rječnik rumunjskog jezika, izvjesni aromanski izrazi, iz kojih

izvodi, da je dobar dio onog stanovništva aromanskog roda, što potvrđuju i kuće pleteruše, što su ih doseljenici gradili prema onima, što su ih ostavili u svojoj staroj postojbini. Mnogi su Mejani i Praputnjarci došli i iz Istre, otuda i velika sličnost u običajima itd.

Knjiga je bogato ilustrirana, pored raznih tipova kuća iznesene su i nošnje. U dijelu pak gdje se govori o duševnoj kulturi Mejana i Praputnjara, pored opisa raznih narodnih običaja iznesene su i note, po kojima se pjevaju poznatije pjesme.

Knjiga je izišla kao posebno izdanje etnografskog muzeja u Zagrebu. Ona će dobro doći svima, koji se zanimaju našom interesantnom starinom, naročito pak našim primorcima, koji su najbliži opisanim mjestima. Mi je toplo preporučujemo našim čitateljima.

Dvije tri o kamarotu

Osim maloga od foguna, nalazio se na jedrenjacima još jedan dječak, koga su nazivali kamarotom. To bijaše neka vrsta sobara za svaki posao. Čas bi služio kapetana, čas bi prao i čistio košnje gajbe i drugo, no i njega bi za svaku potrebu zvali na palubu, da i on kod većih radnja pripomogne.

Kamarot je bio bolje preporučan od maloga. Bilo je kamarota, koji su bili daleki rođaci armatura ili kakvog njegovog prijatelja. Prema tom dječaku imalo se nekih obzira, ali ti ne bi dugo trajali, jer ni toga nije sistem trpio.

Kamarot je bio pod neposrednom kontrolom kapetana, poručnika i kuhara (tako zvanoga dispenser), a »mali« je bio pod kontrolom istoga kuhara i nostroma, no i jedan i drugi mislili su na kontrolu onog kuharevog konopca i na čuške, što su ih eventualno dobivali ili od jednoga ili drugoga.

Mi ne možemo braniti sistem, koji je onda vladao, no treba reći, da su sasvim tim ona djeca znala biti katkada i prkosna i osvetljiva, ali to nije bilo nikakvo čudo.

Kamarot i mali imali su i svoje posebne i zajedničke radnje. Zajednički su im bili poslovi oko jedara. Ti mali mornarići odvezivali su i razapinjali ona mala jedra na velikoj visini, takmili bi se među sobom ko će brže svoj posao svršiti. Često bi se i odlikovali u brzini, ali zato nisu imali ni priznanja, niti pohvale, jer toga sistem nije trpio.

I pometati palubu bio je njihov posao. Mali bi pomeo sav prostor od glavnoga jarbola naprijed do vrh prove, dok bi kamarot očistio palubu od istoga jarbola do vrh krme; a strogo su pazili da ne prekorače granice tih svojih »domena«, i da se sve pomete, jer i tu bi se pojavila stroga kontrola.

Ni kod jela nije se spram ove djece imalo nikakvog obzira, pravilo je bilo, da su oni morali biti gologlavi kod ručka i kod večere, po buri ili po kiši. Ako nisu smjeli ili mogli da se sklone u onu drvenu malu kuhinju, jeli bi i na daždu i kako bi već mogli. Hrana nije bila najfinija, ali glada uopće

nije bilo, jer ko bi njima bio pretražio džepove, vazda bi u njima našao kruha dvopeka. Budući da su djeca bila uvijek u kretnji i na najboljem zraku, imala su dobar želudac, tako da ako su slučajno malo časaka bili bez posla, oni bi kao za zabavu grizli onu zalihu, što su je sobom nosili, no tomu se nije trebalo čuditi, jer su mladići, od njih stariji običavali obnoć na straži gristi dvopeke, da im vrijeme brže prođe. Što se pak spavanja tiče, oni su bili mučenici i jedan i drugi, dapače u nekim slučajevima bio je kamarot više pod nadzorom, da ne bi zaspao, nego li mali, jer ako bi slučajno kapetan sâm bio na palubi, bilo u vrijeme oluje, ili kad nije mogao spavati, onda je kamarot morao biti u blizini pripravan na svaki mig, da kapetana posluži kavom, a bilo je kapetana, koji su to zahtjevali skoro svakog pola sata.

Kamarot, kako smo gore spomenuli, bio je bolje preporučan od maloga i tim se taj dečko kadkad i ponosio. Mislio je da je nešto više, pa mu je i držanje bilo malčice gospodsko, dok je mali od foguna onako tjeran i gonjen naginjao više na demokratsku stranu. I baš zbog toga dolazilo je među njima u onoj drvenoj kuhinji do rječkanja. Katkada i do šaka, toliko da bi se kadgod dogodilo, da bi obojica izletila iz kuhinje, jer bi ih kuhar s konopcem isprašio, uz lozinku, da se na brodu ne smije nikoga tvorno napadati, te on braneći tu teoriju, lupao je po njima, što je bolje mogao, uvjeren da je to najpodesniji način za riješavanje takvih razmirica. Nato bi ona dvojica odprnhnuli na palubu češljući ona uda, koja su bila više izložena kuharevu konopcu.

Nisu bili ni onda svi ljudi okrutni ni varvari. Bilo je i časnih iznimaka, no takav je onda bio sistem, vrlo strog zapt, a drukčije se nije moglo niti pomisliti.

Evo opet primjera:

Brod usidren na »radi«, kapetan iza večere zapovjedi, da ga dječaci prevezu čamcem na kopno, u grad. Na obali ga iskrcaju, a on njima jedno-

stavno reče: »Čekajte me!« Oni bi u barci čekali kadikad do ponoći i više. Dotle bi među sobom mrmljali u barki, no čim bi se pojavio kapetan, pomno bi približili barku k rivi, kapom u ruci bi pomogli kapetanu da uđe u čamac i bez riječi vozili bi na brod, iskrcali kapetana, spremili vesla, vezali

barku i otišli na počinak. U jutro kada bi božman zvao ljude da ustaju, oni što su sinoć vozili i oni što su čitavu noć spavali — svi bi ustali i pošli na posao i nikomu ništa, jer takav je bio sistem.

(Ovaj člančić našli smo među bilješkama, što su ostale iza smrti pok. kapetana Anta Štrka.)

Odgovori na sedam pitanja

1. Onaj, što veže Miami na Floridi sa Key West. Dug je 11 km. Miami je raskošno zimovalište i kupalište. Ima oko 110.000 stanovnika. Mjestu daje svoj čar bujna tropska vegetacija, naročito bašte zasade svakovrsnim voćkama.

2. Uredaj za dizanje i spuštanje lađa u rijekama i kanalima, sa niže na višu razinu vode i obratno.

3. Pedro Alvarez Cabral (1460—1536) portugalski moreplovac. Braziliju je otkrio god. 1500.

4. 162.000. Casablanca je vrlo važna atlantska luka u sjevernom francuskom Maroku.

5. Centralna Amerika obuhvaća svu onu zemlju, između Pacifika i Atlantika, što se proteže od zatona Darien do prevlake Tehuantepec u duljini

od 3000 km. Površina te zemlje iznosi 494.520 km, a broj stanovnika, što na njoj živi, iznosi 5.800.000. Atlantska obala uz Karibsko more niska je, puna laguna, dok pacifičkom obalom teku gore Kordiljere sa 2 vulkana. Između zatona Campeche i Honduras nalazi se poluotok Yukatan, plodan ali nezdrav. Tu su samostalne republike Guatemala, El Salvador, Nikaragua, Kostarika. Zatim Honduras i Panama s istoimenim kanalom.

6. a) oblaci u slojevima (stratus), b) glavičasti (cumulus), c) nimbus, d) krupne ovčice, e) cirrus, f) cirrocumulus (sitne ovčice), g) grmljavinski itd.

7. Norge je službeni naziv za Norvešku. Tako se zvao i zrakoplov, kojim je prije nekoliko godina čuveni Amundsen preletio sjeverni Pol.

Stari i mladi

— Samo zbog toga, — odgovori mornar. — Držao sam da spavate, i kad sam kroz priprta vrata čuo, kako sami sobom govorite, sasvim izgubljen od rakije kao što ste i sada — —

— Napolje! — viknu kapetan. — A i s vama, Hutchinsone hoću da obračunam, već sutra. Da, a mogu vam već sada reći, da to obračunanje ne će među nama probiti led.

Hutchinson ne odgovori ništa. Ogorčeno se trže i izide.

Hutchinson bio je odviše ljut, da bi na to mogao nešto da odgovori. Okrene se i ispe se na most.

— Murdoche, — reče drugom časniku, — žao mi je, što sam zakasnio. Sjutra ujutro zamijenit ću vas nešto ranije. — Potom se malko nasmjehnu i nadometne: — Bio sam s komandantom...

— Sve u redu! — odgovori drugi časnik. — I neka vam ne bude žao. Uostalom čuo sam glasove...

— Murdoche, ja sam došao do zaključka, da onaj starac trpi od razvođenosti mozga. Nije normalan.

Drugi ga časnik pogleda kao u čudu. Nikada nije do sada čuo, da bi taj povučen i gotovo nepriступaćan časnik ovako odrešito izrazio svoje mišljenje bilo o kome.

Hutchinsonu nije komandant ni poslije mogao iz glave. Šetajući za vrijeme službe gore dolje po mostu ili naslonjen o ogradu ili pak zureći u daljinu on je sveđ mislio i mozgao o svemu, što se je ikoliko odnosilo na prizor, što se malo prije odigrao dolje u komandantovoj kabini. I sve se to ukrštavalo u njemu: komandantov revolver, O'Reilly, što proviruje kroz priprta vrata, njegovo šuljanje u sobu i traganje za rakijom, pa komandantova prijatna da će ga ustrijeliti, zatim O'Reillyjeva bezbrižnost, a na kraju i onaj njegov, Hutchinsono-

nov, upad u kabinu. A sada što? Stvari se tako zamrsile, da se više ne može s njih dignuti ruke. Zna on, da kapetan, hoće li da održi svoj auktoritet, mora da uređuje. A da će to »uredovanje« zahvatiti i njega, Hutchinsona, o tome nije smio da sumnja, već i obzirom na onaj povjerljivi raport, što je ležao negdje u kapetanovu stolu, gotov da ga otpremi. Prokleti O'Reilly! Taj je zaista zaslužio sve moguće na nj i na njegov slučaj primjerene kazne. Ali mornar je s druge strane bio gotov da prizna svoju krivnju. To se moglo razabrati i iz njegovih riječi, što ih je dobio komandantu. E, a je li on pak bio svijestan, da komandant bijaše pijan — a pijan je svakako bio — i hoće li se nakon toga moći da sjeti svega, što se ondje reklo? Ili pak O'Reilly, taj dosadni lažac, kao i svi Irci, u namjeri da se izvuče iz škripca, sprema nekakvu bismislenu, ali ma koliko vjerojatnu obranu, samo da se nekako spase? O tome je Hutchinson bio stalan.

Malo poslije, nakon ručka, izbila je na javu i ta obrambena linija. O'Reilly noseći u ruci nekakav lonac primače mu se u neke pjevuckajućih nekakvu pjesmicu. Čim ga Hutchinson ugleda, mahom se namršti. Ali O'Reillyjevo lice sjevalo je kao od nekog unutrašnjeg zadovoljstva, široko se nasmiješi i baci prvi pogled na desno i na lijevo primakne se još bliže i reče:

— Mogu li progovoriti s vama dvije tri riječi, gospodine? Radi se o nečem važnom.

— O'Reilly, — dižu Hutchinson glasom, — zašto niste na kormilu?

— Ovo je moje slobodno vrijeme, gospodine. Htio bih da vam nešto natuknem o onome, što se prošle noći dogodilo između mene i komandanta.

— Da čujemo, dakle! — reče Hutchinson.

— Gospodine, — prihvati O'Reilly, — znajte, da sam lagao, kad sam napomenuo ono o piću. Istina, ja sam nešto i popio, ali to nije bio glavni razlog, zbog kojega sam u ono doba ušao u kabinu. Vi znate, da sam vam obećao svoju pomoć, i ja sam ono uradio želeći da održim zadanu vam riječ.

Hitchinsona podide neoprijatan osjećaj, da bi zaista ovo njegovo uplitanje u korist O'Reillya moglo da ima za nj rdavih posljedica.

— Izjasnite se bolje — reče unatoč tome.

O'Reilly turi ruku u njedra, pa pošto je nekako liko vremena kopao ispod svoje bluze, izvadi nekakvu kuvertu.

— Evo, gospodine! Uzmite, — reče pružajući mu je.

Na kuverti bilo je komandantovom rukom napisano: Povjerljiv raport o gosp. R. K. Hutchinsonu, glavnom oficiru S/S »Hilgelona«.

— Gdje ste to uzeli? — upita Hutchinson oštro.

— Sada je to u vašim rukama, a to je glavno. Znao sam, da je komandant sastavio protiv vas raport i da ga je metnuo u ladicu svoga stola. Ni sam trebao ni pet minuta, da to nađem. Kapetan je to namjeravao poslati iz PortLexoes u Kardif. Tako sam naime čuo... A nisam li vam ja kazao, da ću vam pomoći?

— Jeste, da — odgovori Hutschinson zlovoljno, pa da ne gubi vrijeme, zapita:

— O'Reilly, kako ste vi doznali, da postoji neki raport o meni?

— Pa to nije tako teško doznati na ovakvom brodu.

— Ali kako?

— Ako mi obećate, da ne ćete o tome kazati nikome ni riječi, reći ću vam. O tom raportu znao je poslužnik, i on je to kazao nama.

— U redu, O'Reilly. Ja sam vam haran, najzad vaša je namjera bila dobra. A sada možete da idete za svojim poslom.

Irac iskesi zube i potrči prema pramcu. Hutschinson postoja časkom, potom se uputi u komandantovu kabinu. (Slijedi.)

AMERIČKI BOGATUNI

Milion je velik broj, milijarda veći, a bilion još veći.

Dva američka dječaka iz vrlo bogatih porodica prepirali se na ulici.

— Moj je otac milioner, vikao jedan.

— Moj je milijarder — kriješćio drugi.

Približi im se treći, sin nekoga radnika pa će:

— A moj je — biljarder.

— Kako? — u čudu će ona dvojica.

— Pa moj otac rado igra na biljardu — onaj će dečko, i mirno se udalji.

RAZGOVOR S LJUDOŽDEROM

Stigao brod pred neki otok u Tihom oceanu, i jedan od mornara iziđe na kraj, da nešto nabavi. Na obali se namjeri na nekakvog divljaka i ponudi mu cigaru veleći:

— No, a kako vam se sviđaju bijeli ljudi, Evropejci?

— Vrlo dobro, odgovori divljak. Baš su tečni. I juče sam jednoga pojeo...

PREKOMORSKA PLOVIDBA D. D.

Brzjavni: Prekomorska.

SUŠAK

Telefon: broj 1—08.

TOMISLAVOVA ULICA 5.

Saobraćaj prvoklasnih teretnih
parobroda na sve strane svijeta.

Parobrod „KORANA“

8600 t. nosivosti 5580 t. brutto

Parobrod „REČINA“

8500 t. nosivosti 4732 t. brutto

Parobrod „ZVIR“

8600 t. nosivosti 5605 t. brutto

Parobrod „KUPA“

8100 t. nosivosti 4381 t. brutto

JADRANSKA PLOVIDBA D. D. SUŠAK

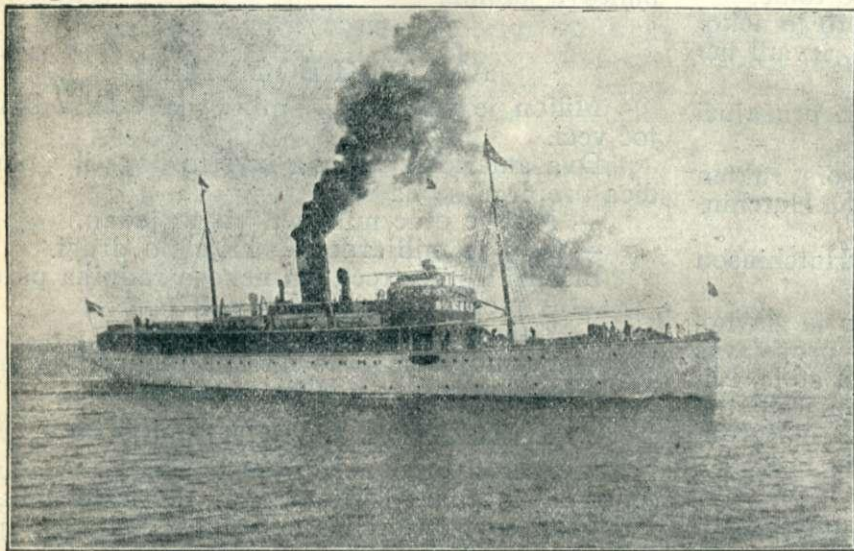
Interurbani telefoni: Direkcije Sušak broj 2-36 i 2-37.
Skladišta: broj 2-17. — Brzjavi: JADROPLOV.

65 PAROBRODA RAZNE VELIČINE

Podržava na 55 pruga redovitu parobrodsku službu u svim pravcima na Jadranskom moru. — Brze parobrodarske pruge za Dalmaciju, te za sva kupališna i lječilišna mjesta jugoslavenskog primorja. — Sedmična ugodna turistička putovanja, osobito prikladna za posjet Dalmacije sa naročitim udobnim putničkim parobrodom. — Udobni salonki putnički parobrodi, dobra posluga.

Redovita parobrodarska služba za Albaniju i Grčku za prevoz putnika i robe

Prospekti i vozni redovi mogu se dobiti kod Direkcije u Sušaku, te kod svih važnijih putničkih ureda u tu- i inozemstvu

SHELL ULJE

ZA SVE BRODSKE STROJEVE

Savršeno podmazivanje - jeftin rad.

SHELL OIL A. 1.	}	ZA LEŽAJE PARNIH STROJEVA
SHELL OIL A. 2.		
SHELL OIL A. 3.		
SHELL OIL A. 4.		ZA CILINDRE PARNIH STROJEVA
SHELL OIL C. Y. 2.	}	Z A M O T O R E
SHELL OIL C. Y. 3.		
SHELL OIL C. Y. 6.		
SHELL OIL C. 3.		
SHELL OIL C. 5.		

JUGOSLAVENSKO SHELL D. D.